

CSALÁD

A magyar demográfiában és statisztikában a házastársi vagy élettársi, illetve vérségi kapcsolatban együtt élők legszűkebb körét jelenti, de része az örökbe fogadott vagy nevelt gyermek is. A család lehet párkapcsolaton alapuló, **házaspáros típusú család** (házastársi vagy élettársi kapcsolatban élők nőtlen, hajadon gyermekkel vagy gyermek nélkül), és **egyszülős család** (apa vagy anya hajadon, nőtlen gyermekkel), amely a szülők válása, szakítása, az egyik szülő különköltözése vagy halála, illetve párkapcsolaton kívüli születés következtében jöhet létre. A házaspáros típusú családot és az egyszülős családot szokás családmagnak vagy **nukleáris családnak** is nevezni.

A házaspáros típusú családdal megegyező összetételű a **mozaikcsalád** is, tehát két, párkapcsolatban élő felnőtt és legalább egy gyermek alkotja. A klasszikus családdal szemben azonban a mozaikcsaládok esetében az egyik szülő már fennálló szülő-gyermek kapcsolathoz csatlakozik, így egyrészt a családban az egyik felnőtt nincs vér szerinti kapcsolatban a gyermekkel/gyermekkel, másrészt két egyszülős család egyesülésével előfordulhat, hogy a családban élő gyermekek között sincs vérségi kapcsolat. A mozaikcsaládban a vér szerinti gyermekek mellett vagy helyett élhetnek örökbe fogadott vagy nevelt gyermekek is, ám ez esetben is igaz, hogy az egyik felnőtt utólag csatlakozott a családhoz.

A háztartásfőhöz (lásd a Háztartás szócikket) hasonlóan minden családban elkülöníthető a **családfő**, aki a házaspárok és élettársak esetében a férj vagy a férfi élettárs, egyszülős családokban a szülő, azonos neműek élettársi kapcsolatában pedig a pár idősebb tagja.

A demográfiában gyakran használt mutatószám az **egyszülős családok aránya** az összes családon belül, mivel az egyszülős családok számának, arányának növekedése a napjainkban is zajló családstruktúra-változás egyik legfontosabb eleme.

Számítási példa: egyszülős családok aránya

$$\frac{\text{Egyszülős családok száma}}{\text{Családháztartások száma}} \times 100 = \frac{528\,162}{2\,662\,416} \times 100 = 19,8$$

Magyarországon 2011-ben a családok 19,8 százaléka egyszülős család volt. A családstruktúra gyorsuló változását jól mutatja, hogy 1970-ben még csak a családok 9,1 százalékát alkotta egyszülős család, arányuk 1990-re 12,3 százalékra nőtt, húsz évvel később pedig már a családok közel ötödét tették ki.